

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Personis, ingressus Religionis capæcibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

TITVLVS XXXI.

De Regularibus & Transeuntibus ad Religionem.

Regularum Ecclesiasticarum duo genera sunt. Unum Clericorum Secularium: alterum Regularium. De priorum Vita, Moribus Rebusque ad superiores, primas præsertim, hujus Libri Rubricas est actum. Posteriorum Professionem ac Statum concernentia nunc discutimus.

- 11. IX. Impubes Veteri;
- 12. Modernò Jure sedecim annis minor.
- 13. Quà etate majorem minoremve aliqui Ordines exigunt.
- 14. X. Qui Novitiatús annum non explevit.

Regulares, à *Regula* sic nuncupati, sive Religiosi sunt Fideles, qui editis tribus Religionis substantialibus, perpetuæ Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ votis, in communi stabili & ab Ecclesia approbato vitæ Statu ad Christianam Perfectionem unionemque cum Deo tendunt, secundum D. Thomam 2. 2. q. 186. art. 1. 2. &c. & Laiman Lib. 4. Traët. 5. cap. & n. 1. ut Tit. 35. magis declarabitur; ad cujusmodi Status Professionem admitti; ac proinde Religiosi fieri generaliter possunt Christiani omnes, qui Jure non prohibentur.

Prohibentur autem Primò Infantes, Furiosi, Amentes, &c. Sicut 15. hâc Rubr. & c. fin. V. Si verò, de Success. ab intest. propter defectum usûs rationis & hunc supponentis consensus ac deliberationis: sine quibus, sicut alia quæcunque, sic vel maximè Religionis Vota obligatoria esse non possunt, & Significatum 11. S. Thomas cit. q. 189. art. 5. & Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 4. n. 53. Secundò, Servus sine licentia domini:

G g g

ARTICULUS 1.

De Personis ingressus Religionis capacibus.

SUMMARIUM.

- 1. Hujus capaces sunt omnes, Jure non prohiberi.
- 2. Prohibiti illò sunt I. Infans, Furiosus & Amentes.
- 3. II. Sine domini licentia Servus, etiam Adscripticius & Originarius.
- 4. III. Coniux, conjugio jam consummato, sine conjugis.
- 5. IV. Et sine Papa licentia Episcopus.
- 6. V. Oppressus gravi are alieno.
- 7. VI. Obnoxius Ratiociniis.
- 8. VII. Criminosus.
- 9. VIII. Liberi propter parentum,
- 10. Et hi propter illorum necessitatem.

mini: quò invitò aut inficiò ingressus, si intra triennium, à die, quò dominus ad ejusmodi ingressus noticiam pervenit, computandum, repetatur, cum omnibus, quæ in Monasterium attulit, fide tamen de impunitate acceptâ, restituentus est, *can. fin. 17. q. 2.* quia, cum sui juris non sit, injustè subterfugit domini potestatem. Triennio verò elapsò repeti non permittitur, quamvis Religionem nondum sit professus, *can. cit.* quòd dominus eum, cum possit, non repetens, juri suo renuntiâsse, vel Ecclesiæ favore adversus eum quodammodo præscriptum, videatur: licet aliàs servus fugitivus etiam longi temporis lapsu usucapi non possit, *l. 1. C. de Servis fugit. Glossa in can. cit. V. Intra triennium, Sanchez cit. cap. 4. à n. 42. & Barbosa in can. fin. cit. à n. 2.*

Atque hæc in servis non solum propriè dictis sive mancipiis, sed in iis quæque locum habent, quos Jura colonos Adscriptitios & Originarios vocant; cum enim tales glebæ seu fundo colendo adscripti, aut ex origine sua additi sint, inde avelli sine præjudicio domini, ac proinde istò invitò non possunt, *can. fin. cit. ubi Turrecremata n. 4. Sylvester V. Religio 2. q. 3. in fine, Azor p. 1. Institut. lib. 12. cap. 1. q. 3. & cit. Sanchez n. 48.*

4. Tertio, Conjug post matrimonium jam consummatum: nisi adsit justa causa perpetui divortii, vel alterius conjugis licentia habeatur, *c. Quidam 3. & c. Placet 12. de Convers. conjug.* ubi rem hanc plenius exponam.

5. Quarto, Episcopus sine licentia Papæ, *c. Nisi cum pridem 10. de Renunt. & c. Licet 18. bñ Rubr.* quòd matrimonii spiritualis vinculo alligatus sit Ecclesiæ suæ: quam propterea, illò Apostolica autoritate non dissolutò, deserere nequit, *c. Inter 2. de Translat. Episc.*

Imò illam deserendi licentiam, ob votum Religiosæ vitæ & majoris Perfectionis propriæ desiderium petenti, Papa concedere non solet, nec de Jure debet: nisi ex sex causis, *c. Nisi cit. relatis,* aliqua cedat, aut facillè haberi possit alius, cui Ecclesiæ æquè bene præfuturus judicatur; quòd totius populi diocesani bonum commune privatè ipsius utilitati præferendum, ut cum *cit. Doctore Angelico q. 185. art. 5. rectè observant Sanchez Tom. 3. de Relig. lib. 1. cap. 20. n. 7. & Palao Tract. 16. disp. 1. p. 7. §. 1. n. 4.*

Quinto, Oppressus gravi arrebo no, & debitis ex delicto vel contractu oneroso uni vel pluribus certis creditibus obligatus, cum spes est, ab eo, si in seculo aliquandiu perseveret, ut officii vel beneficii fructibus, vel arte aut industria statui suo conveniente acquiritis, creditoribus satisfactum iri, ex *Constitut. Sixti V. quæ incipit Cum de mortibus, Calend. Decemb. 1558. data;* cum enim talis ad ejusmodi debita solvenda obligetur Jure Naturali & Divino, hoc est, septimò Decalogi præceptò, Consiliis Evangelicis prævalente, illius executionem per ingressum Religionis, quando sine animæ discrimine potest aliquandiu, v.g. ad tres quatuorve aut quinque annos, differre debet; ut interim creditoribus satisfiat: nisi isti in ingressum consentiant: vel, cum plena solvitionis spes non est, debitor bonis speciebus & actionibus cedat in favorem creditorum; cum enim ultra, quam potest, nemo teneatur, *Reg. Imperialis 185. ff. & Reg. Nemo 6. in 6. & inanis sit actio creditoris, quam debitoris inopia excludit, c. Olim 18. de Resol. Spoliat. & l. Nam in 16. ff. de Dolo, tali casu, factâ bonorū cessione, Religionem ingredi debitor non prohibetur, S. Thomas*

mas cit. q. 186. art. 6. Navarrus Comment. 2. de Regular. n. 8. & Donatus Tom. 2. Prax. Regular. p. 2. Trañt. 3. q. 13. n. 4.

Sexto, Ratiociniis sive reddendis rationibus obnoxii ex administratione rerum publicarum, can. Unico dist. 53. imò etiam privatarum: non quidem de Jure antiquo: sed cit. Constitutione Sixti V. à Religione generaliter excludentis quoscunque ratiociniis ita obnoxios; ut ex hujusmodi causa lis vel molestia eis jam illata, vel timendum sit, ne inferatur. Hujusmodi tamen ratiociniis obligatorum atque alieno vel debitis gravatorum, Religionis alicujus habitum suscipientium, Professio valida est: licet, tam in ipsos quam in admittentes graves poena teteretæ sint; quia memorata Constitutio Sixti, quæ ejusmodi ratiociniis aut debitis gravatorum Professio & ipsa etiam susceptio habitus annullatur, à Clemente VIII. Constit. quæ incipit In suprema §. 3. edita 2. Aprilis 1602. quoad nullitatem Professionis & susceptionis habitus redacta est ad terminos Juris communis, eas nusquam irritantis, cit. Sanchez Lib. 4. cap. 19. à n. 19. & Palao §. 4. n. 10.

Septimò, Criminosi, quibus propter enormes excessus gravis coercitio publica, v. g. mortis, mutilationis, perpetui exilii; trimerium, fustigationis aut similis poena alia timetur, eadem Sixti V. Constitutione: quæ, licet cit. Constitutione Clementina quoad nullitatem susceptionis habitus & Professionis revocata sit ad Jus commune, quoad poenas tamen, in superiores eos admittentes &c. latas, in suo vigore est relicta, Tamburin. Tom. 13. de Jure Abbat. dist. 6. q. 3. n. 11.

Octavo Filii, quorum parentes non extremâ duntaxat, sed etiam gravi necessitate laborant: &, si ab illis non ju-

ventur, non nisi mendicandò, famulatum vel officium statui suo indecorum exercendò sustentari possunt; hæc enim ipsorum necessitatem sublevare &, si in seculo absque salutis suæ discrimine possint, Religionis ingressum omittere vel, donec illis prospectum sit, differre filii tenentur, can. 1. dist. 30. Ratio est; quia liberi parentes suos honorare, non solum per exhibitionem reverentiæ externæ, sed etiam per necessariorū vitæ subsidiorum subministratorem tenentur ex præcepto Divino, quod prævalet Consilio, sub quo tantum est ingressus Religionis; ut adedò, qui parentum necessitate, quam sine suæ salutis discrimine sublevare potest, insuper habitâ, ad eam convolat, redarguendus sit non minus, quàm Matth. cap. 15. v. 4. à Christo Domino Pharisei: qui Religionis intuitu honorem debitum parentibus subtrahabant; cum faciendâ non sint mala, ut inde bona eveniant, Roman. cap. 3. v. 8. S. Thomas cit. q. 189. art. 6. Sylvester V. Religio 2. q. 7. Navarrus Manual. cap. 14. n. 14. cit. Sanchez cap. 20. n. 3. & Suarez cap. 5. n. 11.

Simili modò, & multò minus Patris, insuper habitâ necessitate, curâ & educatione liberorum, Religionis ingressus est permittus; quia, quoad educationem & alimentorum præstationem, patris obligatio major quàm filii est; cum iste ad alendum patrem solum per accidens ratione necessitatis: pater autem ad alimenta & educationem liberorum, tantum eorum principium, per se & ratione muneris sui teneatur: quod non obscure insinuat Apostolus, Epist. 2. ad Corinth. cap. 12. cujus v. 14. ait, Non debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis, S. Thomas art. 6. cit. Navarrus Comment. 2. de Regular. n. 8. & Laiman cit. Trañt. 5. cap. 4. n. 2. in fine.

G g g g 2 Nonò

- Nonò, Impubes, hoc est, femina duodecim & mas quatuordecim annis minor, *can. Firma, 30. q. 1.* quibus, ac proinde à femina duodecimò, à mare decimò quartò ætatis annis impletis, inchoari Novitiatu, *Clement. fin.* imò de Jure antiquo ipsa Religionis professio potuit emitti, *c. Ad nostram 8. c. Significatum 11. c. Cum virum 12. hic & c. 2. in 6.* Postea tamen hanc femina decimò tertio & mas decimò quinto ætatis annò exactò primùm emittere permittebatur, *Clem. cit. junctâ Glosâ V. Etate.* Hodie verò ex S. Synodi Tridentinæ decreto ad Religiosæ Professionis valorem exigitur; ut, sive mas sive femina sit, qui eam emittit, decimum sextum annum impleverit, *Sess. 25. cap. 15. de Regular.* Circa Novitiatu tamen inchoationem, & ætatem ad eam necessariam à S. Synodo nihil immutatum aut statutum est; ac proinde ea relicta sub antiqui Juris dispositione, *arg. l. Commodissimè 10. ff. de Lib. & posth. Sylvester V. Religio 3. q. 2. Navarrus Consil. 20. ad hanc Rubr. n. 1. & Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 4. n. 22.*

Neque, illâ ætate & ante decimum quintum annum impletum Novitiatum inchoari post S. Synodum utiliter non posse, inde legitime inferitur; quòd, ex ejus decreto, probationis annus integer præmittendus Professioni, *cap. 15. cit.* & hæc professioni conjungenda ex S. Synodi PP. mente eò ipsò sit; quòd Regularibus superioribus præceperint; ut Novitiatu annò finito novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant: aut, si habiles non invenerint, è Monasterio ejiciant, *cap. 16.* Non, inquam, ex his decretis id legitime inferitur; quia in posteriori DD. passim subaudiendum monent, *Nisi professionem aliquamdiu differri exigat aut suadeat justa & rationalis causa,* v.g. infirmi-

tatis aut deficientis legitime ætatis, & aliis relatis observant Rodriguez Tom. 1. Regul. q. 17. art. 10. & 20. cit. Sanchez cap. 4. n. 21. & S. Congregat. Card. S. Concilii Interpp. declaratione firmæ Donatus Tom. 2. Prax. Regul. p. 2. tit. 1. q. 8. n. 4.

Excipiebantur tamen imprimitis Olim, qui Religionem profitebantur in Monasteriis insularum, *c. Quia in insulis 6.* non majorum ac late patentium; sed solitariarum, & angustæ terræ mari circumfusæ spatio comprehensarum, *normit. in c. cit. n. 3.* in talibus enim ob Congregationis & Conversionis multò quàm alibi durioris, asperitatem ad habitus susceptionem & professionem admitti jam à Gregorio I. non permettebantur adolescentibus, qui plenam pubertatem, sive decimum octavum annum aut majorem ætatem non attingissent, *c. Quia cit.* cujus textus dispositio extra insulas illas, & Minorum sive S. Francisci de Paula Ordinem, cujus speciem Jure recepta est, non porrigitur: nec moderno usu in ipsis insularum Monasteriis observatur, *Joan. Andr. in c. cit. n. 1. Ant. de Butr. ibid. n. 6. & aliorum libris, apud cit. Sanchez n. 3. & Pirhing ad hanc Rubr. n. 118.*

Excipiuntur deinde Ordines Militares plerique: qui post decimum tertium ætatis, etiam ante Novitiatu annum expletum, professionem emittere possunt, & aliquando solent; cum non comprehendantur decreto Trident. *Sess. 25. cap. 15. de Regular.* ut ibi notat Barbosa à n. 2. & Professionem, non secundum hoc, sed secundum Regulam suam edant, *Aszor p. 1. Instit. Lib. 13. cap. 4. n. 17. cit. Sanchez Lib. 5. cap. 4. n. 17.*

Demum excipienda est Societas JESU, ad cujus Novitiatu ante decimum quintum & post quinquagesimum annum impletum à Provincia

Provincialibus admitti nemo potest, ex Congreg. VIII. General. cau. 9. & Provincialis Regula 16. Unde eum ingressi, Simplicia, Religionis tamen substantialia Vota ante decimum septimum ætatis annū impletum validè emittere nequeunt sine dispensatione Generalis, quia eorum valor exigit biennium Novitiatūs: qui ante decimum quintum annum impletum validè inchoari non potest, ut inchoatio propter defectum potestatis, in admittente non valeat. Sanchez cit. cap. 4. n. 26. & Pirrhing hęc Rubr. n. 27.

14. Decimò ad Professionem admitti prohibetur, qui in Religione Novitiatūs sive probationis annum non explevit, can. Consulendus, 17. q. 2. c. Ad Apostolicam 16. hęc Rubr. c. 1. pr. in 6.

ARTICULUS II.

De Novitiatu.

SUMMARIUM.

15. Annum Novitiatum exigendi ratio.
16. Ante anni lapsum mutuo consensu edita Professio olim:
17. Non etiam hodie valida est:
18. Nisi edita sit à moribundo:
19. Qua tamen vera Professionis non omnes effectus habet.
20. Societas Jesu exigit biennium Probationis:
21. Que ab actuali admissione aut habitus susceptione inchoatur.
22. In habitu certo, non in omnibus:
23. In plerisque tamen Religionibus peragenda est.
24. Et exigit annum moraliter:
25. Imò à momento ad momentum completum:

26. Eumque continuum & non interruptum.
27. Eam Novitii dimissio vel reditus spontaneus ad seculum:
28. Non amentia solum temporanea interruptumpit.
29. Probatione finita exiens, si redeat, denuo probandus est,
30. Si notabilis mutatio intercessit:
31. Non etiam, si hæc non intercessit.
32. Vel Professus ad aliud, ejusdem Observantia, Monasterium transeatur.

AD Professionem Religiosam, ultra annum ætatis decimum sextum, etiam Novitiatum sive probationem exigendi, estque spatium temporis, annuò non minùs, præfigendi iustissima, & Monasterii pariter idque per Professionem ingressuri favorem spectans, ratio fuit; ut Novitius disciplinam & rigorem Regularis vitæ experiri & Monasterium, ipsius indole ac moribus probè perspectis, agnoscere valeat, an futurus sit idoneus & perpetuò Fratrum consortio aggregandus. Qua tamen ratione non obstante, annuè probationis integritati utriusque partis, scilicet Novitii eumque ad Professionem admittentium, mutuo consensu potuit renuntiari, c. Ad Apostolicam 16. quòd ea principaliter ob istorum, ac proinde privatum favorem præcipuè fuerit introducta, & locus sit Regulæ c. Si de terra 6. de Privileg. præterquam in FF. Prædicatorum ac Minorum & aliorum Mendicantium Ordinibus: quibus, ne intra annum ad Professionem aliquem admitterent, severè interdictum est, c. Non solum 2. c. Constitutionem 3. in 6.

Ea autem renuntiandi licentia, cum à cæteris Religionibus sensim traheretur in abusum, & cum tempore eò ventum esset; ut

G g g g

let; ut